

Wijzigingen van het recht betreffende het faunabeheer in de Wet natuurbescherming: De aangeschoten jager het haasje

mr. ing. C.F. van Helvoirt¹

Met de inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming op 1 januari 2017 is het jachtrecht, zoals dat voorheen was geregeld in de Flora- en faunawet, op enkele onderdelen gewijzigd, aangescherpt en waar nodig verduidelijkt. In deze bijdrage zal worden ingegaan op de laatste wijzigingen in het jachtrecht.

1. Inleiding

De titel van deze bijdrage suggereert dat de jager bij de totstandkoming van de Wet natuurbescherming onder vuur heeft gelegen; hij is daarbij aangeschoten. Faunabeheer is in Nederland nog immer toegestaan, maar is (ook) met de laatste wetwijziging minder vanzelfsprekend geworden. In het maatschappelijk debat gaat het steeds minder over het aan banden leggen van de plezierjacht (het voor het plezier doden van dieren). Die discussie is (gelukkig) naar de achtergrond verdwenen, omdat het de jager anno nu met name te doen is om het bemachtigen van een uitiem stukje scharrelvlees; 'meer scharrel is er niet'. Wel heeft de wetgever erin voorzien om het maatschappelijk debat meer te kanaliseren en zelfs te verankeren in de wet.

Om een goed begrip te krijgen van de huidige stand van het recht en welke belangen hebben gespeeld bij de diverse wijzigingen, is het van belang ook kort de geschiedenis te schetsen van de ontwikkelingen in het jachtrecht sinds Napoleon. Daarna zal het faunabeheer zoals dat er nu uitziet worden behandeld. Een van de wijzigingen betreft de verbreding van het toezicht op de jacht, waarbij de wetgever uitdrukkelijk ervoor heeft gekozen de burger daarin meer te betrekken en daarin ook een rol te geven.

2. Historie van het jachtrecht in Nederland

Tot de Wet van 1852 'Regeling der Jagt en Visscherij', hing het recht om te mogen jagen niet samen met het eigendomsrecht. Er was sprake van een 'Algemeen of publiek jagtveld'. Dit recht sloot aan bij de heerlijke jachtrechten als een vorstelijk recht (of regaal recht), zoals men die kende tot de Frans-Bataafse tijd (1795 – 1813). Bij 'Wet op het stuk der jagt en visscherij' van 1814², werd het systeem van het oude jachtrecht weer nieuw leven ingeblazen; dus dat van vóór de Frans-Bataafse tijd. De handhaving van de regeling was vrij eenvoudig. Overtreding ervan was een overtreding gericht tegen de soeverein, wat op zichzelf onmiddellijk strafbaar was. Het door betaling van premies verkregen recht om te jagen op de 'publieke jagt', besloeg aldus art. 15 van de wet uit 1814, alle wildernissen, bossen, duinen, heidegronden en andere landen, waarvan de jacht niet aan de soeverein was gereserveerd of door de eigenaar van de grond aan zichzelf was voorbehouden als geregistreerde 'privative jagt' en in het veld als zodanig was afgepaald. Gerechtigd tot de jacht waren dus degenen die daarvoor voor die tijd forse bedragen betaalden. In de vaststelling van de premies werd onderscheid gemaakt tussen 'gequalificeerden' en 'ongequalificeerden'. Gequalificeerden waren alle leden van riddermatige geslachten en erkende edelen, maar ook militaire officieren en groot grondbezitters. Zo betaalden ge-

1. Mr. ing. C.F. van Helvoirt is als advocaat werkzaam bij Vangoud Advocaten voor Vastgoed en Overheid te Arnhem, kees@vangoud.nl. Deze bijdrage is een bewerking van de presentatie 'De aangeschoten jager', die is gegeven op de Actualiteitendag van het Instituut Agrarisch recht op 12 januari 2018.

2. Concept-wet van 20 juni 1814, vastgesteld (gearresteerd) in de vergadering van 11 juli 1814; Kamerstuk Staten-Generaal 1814-1815 (zonder nummer) Missive van Z. K. H. met eene concept-wet over de jagt en visscherij (20 juni 1814).

qualificeerden voor de jacht in de provincie f. 40,00 en ongequalificeerden f. 60,00.

In die tijd was jacht met name voorbehouden aan de edelen. Voor de borging van de jacht voorzag de wet uit 1814 ook in een regeling tot de bestrijding van voor de jacht schadelijke dieren. Op basis van art. 46 van de Wet van 1814 konden gequalificeerden een bijdrage ontvangen voor het doden van bijvoorbeeld een wolf (die dus kennelijk op dat moment nog wel van nature in Nederland voorkwamen) ad f. 25,00.

Bij wet van 1852 werd het algemene jachtveld opgeheven en ging het jachtrecht samenhangen met de eigendom van de grond. Daarmee kwam het jachtrecht als een regaal recht te vervallen, wat onmiddellijk tot het probleem leidde dat de regeling moeilijk te handhaven was, onder andere tegen stroperij. Er was bij stroperij slechts sprake van een inbreuk op een eigendomsrecht, wat enkel civielrechtelijk te handhaven was. Vanwege de wens van de wetgever om stroperij ook strafrechtelijk te kunnen handhaven is daarvoor in 1857 de wet gewijzigd.

Tot 1923 heeft deze wet standgehouden. Omdat de belangen van de landbouw onvoldoende beschermd waren, is in 1923 de Jachtwet inwerking getreden, waarbij juist het belang van de landbouw een prominentere rol heeft gekregen. Spanningen tussen landbouw en jacht kwamen met name in de tweede helft van de 19de eeuw tot een hoogtepunt. Aan het eind van de 19de eeuw werd voor het eerst de schade aan landbouw als argument gebruikt om tot aangepaste jachtregelgeving te komen. Zie in dit verband een krantenartikel uit 1891³ en de parlementaire stukken die hebben geleid tot de Jachtwet van 1923⁴. In die Jachtwet is voor het eerst voorzien in de mogelijkheid tot ontheffing ten behoeve van afschot ter voorkoming of beperking van schade. Ook voorziet die Jachtwet voor het eerst in een wettelijke grondslag voor schadevergoeding, waarbij overigens niet de Staat, maar de eigenaar of gebruiksgerechtigde aansprakelijk is voor aan landbouwgewassen toegebrachte faunaschade.⁵

Naast het te beschermen belang van de landbouw is na 1923 ook meer aandacht gekomen voor de bescherming van planten- en diersoorten in diverse andere wetten en wijzigingen van de Jachtwet (bijvoorbeeld die van 1954). Vanwege de behoefte om de diverse wettelijke regelingen op elkaar af te stemmen is op 1 april 2002 de Flora- en faunawet inwerking getreden. Hoofddoel van de Flora- en faunawet was het beschermen van dier- en plantensoorten. Daartoe voorzag de Flora- en faunawet in een algemeen verbod om dieren te doden. Als uitzondering op dit algemeen verbod waren voor de jacht, het beheer van populaties en de bestrijden van schadelijke dieren specifieke regels opgenomen.

3. Jacht in Nederland anno nu

Ook onder de Wet natuurbescherming zijn er algemene verboden tot het opzettelijk verstoren, vangen en doden van vogels⁶, dieren genoemd in internationale verdragen⁷ en dieren genoemd in Bijlage A achter de Wet natuurbescherming.⁸ Het element 'opzettelijk' in de verbodsbepaling is een van de veranderingen ten opzichte van de Flora- en faunawet. In de Flora- en faunawet was dit element niet opgenomen in de algemene verboden. Daardoor was het zonder opzet aanrijden of het per ongeluk vangen van een beschermde dier al strafbaar.

Net als onder de Flora- en faunawet zijn jacht, het beheer van populaties en de bestrijding van schade uitzonderingen op het algemene verbod om te vangen en te doden zijn.

4. Jacht

Onder jacht moet worden verstaan het vangen en doden van wild ter uitoefening van de jacht. Het uitoefenen van de jacht is het gebruikmaken van het recht om te mogen jagen. Het recht om te jagen is een met de grond samenhangend recht om de op die grond levende en in de wet benoemde dieren te doden ten behoeve van de consumptie. Wat mij betreft dus het recht om wild te oogsten.

De bepaling waarin de jacht als uitzondering wordt geregeld is art. 3.20, eerste lid, Wnb, waarin het volgende is bepaald:

*Het is de 'jachthouder (...) toegestaan in zijn jachtveld wild te vangen, te doden en te veront-
rusten, en met het oog daarop op te sporen ter
uitoefening van de jacht (...)'* [onderstr.: CFvH]

Onder jachthouder wordt aldus art. 1.1 Wnb (de definitiebepaling) verstaan, 'degene die krachtens artikel 3.23 gerechtigd is tot het uitoefenen van de jacht in een veld.' Art. 3.23 Wnb bepaalt wie gerechtigd tot de jacht zijn. Dat zijn de eigenaar, de erfpachter of vruchtgebruiker van de grond, de pachter, tenzij de verpachter het jachtrecht zich heeft voorbehouden (wat meestal het geval is) en de jachthuurder. De laatste betreft dus de huurder van het sinds 1852 met de grond samenhangende jachtrecht. Deze jachtgerechtigde moet dus vervolgens ook beschikken over een jachtveld. Wat een jachtveld is, is nader gedefinieerd in art. 3.12 Besluit natuurbescherming (hierna ook: Bnb). Het moet per jachthouder gaan om een aaneengesloten oppervlakte van tenminste 40 hectare, waarbij op iedere plek van het jachtveld een cirkel met een straal van 150 meter kan worden geprojecteerd. Ook is bepaald welke gronden niet tot het jachtveld mogen worden gerekend. Te denken valt aan verharde wegen, begraafplaatsen en bebouwde kommen. Een eventue-

3. De Standaard, 'Onze jachtwet', 13 januari 1891.

4. Memorie van toelichting bij de Jachtwet, Tweede Kamer, 1920-1921, 238, nr. 3.

5. Art. 58 Jachtwet 1923.

6. Art. 3.1 Wnb.

7. Art. 3.5 Wnb.

8. Art. 3.10 Wnb.

eel in het betreffende jachtveld aanwezige water, kan wel worden betrokken in de berekening van de oppervlakte van het jachtveld. De oppervlakte-eis voor een jachtveld geldt in alle gevallen, waar een geweer wordt gebruikt voor het doden van dieren. De eisen voor de omvang van een jachtveld gelden dus ook voor de schadebestrijding en het populatiebeheer.⁹

In art. 1.1 Wnb is jacht als volgt gedefinieerd:

Jacht is het 'bemachtigen, opzettelijk doden of met het oog daarop opsporen van wild (...), alsmede het doen van pogingen daartoe, (...)' Maar wat is wild? De diersoorten die volgens de Wet natuurbescherming als wild zijn geoordeeld, staan genoemd in art. 3.20, tweede lid, Wnb.

Het eerste lid bepaalt dus dat het de jachthouder is toegestaan in zijn jachtveld wild te vangen en te doden ter uitoefening van de jacht.

In het tweede lid staat beschreven wat wild is. Wild (...) zijn in het wild levende dieren van de volgende soorten:

- a. fazant (*Phasianus colchicus*);
- b. wilde eend (*Anas platyrhynchos*);
- c. houtduif (*Columba palumbus*);
- d. haas (*Lepus Europaeus*);
- e. konijn (*Oryctolagus cuniculus*).

Een verschil met de Flora- en faunawet is dat tot 1 januari 2017 de patrijs ook tot het wild werd gerekend. Maar vanwege de slechte stand van de patrijs, is de jacht op de patrijs onder de Flora- en faunawet nooit geopend geweest. Het niet meer opnemen in de wet als bejaagbare wildsoort is dan ook logisch te noemen.

5. Redelijke wildstand

Vanzelfsprekend is het de jachthouder verboden is om zijn jachtveld volledig leeg te oogsten. In art. 3.20, derde lid, Wnb is daartoe een plicht opgenomen voor de jachthouder om een redelijke wildstand te handhaven. Art. 3.20, derde lid, Wnb luidt als volgt:

'De jachthouder doet datgene wat een goed jachthouder betaamt om een redelijke stand van de in zijn jachtveld aanwezige wild (...) te handhaven, dan wel, bij het ontbreken daarvan, te bereiken, en om schade door in zijn jachtveld aanwezig wild te voorkomen.'

Deze bepaling heeft bij de behandeling ervan in de Eerste Kamer tot vragen geleid, die toenmalig staatssecretaris van Economische Zaken Van Dam in zijn brief van 6 juli 2016 heeft beantwoord.¹⁰ Hij antwoordde op de vraag van de Groen Links-fractie wie uiteindelijk beslist over de kwantiteit en kwaliteit van een redelijke wildstand het volgende:

'De jachthouder dient, (...) te bepalen wat in zijn jachtveld nodig is om een redelijke wildstand te handhaven. Hij is wettelijk verplicht daarvoor zorg te dragen (artikel 3.20, derde lid, van de Wet natuurbescherming) en kan daarop worden aangesproken. Laatst kan strafrechtelijk, omdat overtreding van deze verplichting een economisch delict is, bestuursrechtelijk, via oplegging van een last onder bestuursdwang of dwangsom, en civielrechtelijk door degene die schade lijdt door het wild dat aanwezig is op het jachtveld van de jachthouder (artikel 3.20, derde lid).'

Dit is niet nieuw ten opzichte van de Flora- en faunawet. Maar wat wel nieuw is, is dat de jachthouder met ingang van 1 januari 2017 verplicht is zijn afschotgegevens digitaal te verwerken in het Faunaregistratiesysteem, aan de hand waarvan ook gemonitord wordt of nog sprake is van een redelijke wildstand, met een rol voor de burger op het houden van toezicht op de redelijke wildstand.

6. Schadebestrijding

Bij schadebestrijding gaat het om het treffen van maatregelen door een grondgebruiker (eigenaar of pachter) tegen de dieren die daarop schade veroorzaken aan bijvoorbeeld gewassen. Te denken valt aan de bestrijding van ganzen die forse schade aanrichten aan graslanden.

In verband met de bestrijding van deze schade voorziet art. 3.15 Wnb in een regeling, waarbij vogels en dieren kunnen worden aangewezen die niet in hun voortbestaan worden bedreigd of dat gevaar lopen, en die in het gehele land schade veroorzaken, dat die mogen worden gedood. Het moet dan gaan om schade aan landbouwgewassen, vee, de visserij of schade aan flora of fauna en natuurlijke habitats.

Enkele voorbeelden:

- De Canadese gans veroorzaakt veel vraatschade aan gras en graan in de winter, en aan gras, graan en groenten in het voorjaar en de zomer.
- De houtduif, kauw en zwarte kraai veroorzaken vraatschade, pikschade, krabschade en schade door vervuiling aan maïs, graan, verschillende soorten groenten en fruit, bloemen en zaaibedden in de bosbouw.
- De kauw en zwarte kraai veroorzaken daarnaast ook schade door het vreten van kuikens en jonge vogels.
- Konijnen veroorzaken vraat- en graafschade aan allerhande teelten; daarnaast brengen zij ziekten over op tamme konijnen.
- De schade die vossen veroorzaken bestaat uit predatie van kippen, ganzen, eenden, konijnen en lammeren in buitenrennen; daarnaast brengen zij ziekten over, zoals hondsdoelheid en de vossenlintworm. De belangrijkste door de vos veroorzaakte schade betreft evenwel de fauna. Predatie door vossen van weidevogels heeft een negatieve invloed op de populatieontwikkeling van deze vogels. De stand van de weidevogels,

9. Besluit natuurbescherming, Nota van toelichting, *Stb.* 2016, nr. 383, p. 84.

10. Brief staatssecretaris Van Dam aan Eerste Kamer, d.d. 6 juli 2016, kenmerk DGAN-NB / 16099093.

met name die van de grutto, is in Nederland al zeer kwetsbaar en gaat de laatste jaren sterk achteruit.

7. Populatiebeheer

Bij populatiebeheer gaat het om een planmatige en langdurige aanpak om de omvang van een populatie van een dier te reguleren, vanwege schade aan of bedreiging van een publiek belang.

De kernbepaling wat betreft het populatiebeheer is art. 3.17 Wnb. Daarin is geregeld dat gedeputeerde staten om de omvang van een populatie te reguleren ontheffing kunnen verlenen van de verbodsbepalingen om vogels en dieren te doden, indien dit in het belang is van:

- de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora en fauna en de instandhouding van de natuurlijke habitats.

Een sprekend voorbeeld is uiteraard de vliegveiligheid rond bijvoorbeeld Schiphol. Vanwege het risico op 'bird-strikes' zijn ganzen rondom Schiphol, absoluut onwenselijk.

Reeënbeheer heeft onder meer de verkeersveiligheid als achtergrond. Bij een te hoog aantal reeën voor een leefgebied worden reeën (zowel geiten als bokken) door de sterkeren verstoten en gaan die zwerfend op zoek naar een geschikt, minder bevolkt leefgebied. Op die reis komen vaak verkeersslachtoffers voor.

8. Oude wijn in nieuwe zakken?

'What's new' onder de Wet natuurbescherming ten opzichte van de Flora- en faunawet? Nou, eigenlijk niet zoveel... Het systeem van de Flora- en faunawet is bijna ongewijzigd overgenomen in de Wet natuurbescherming. Zoals in de inleiding reeds is opgemerkt is het jachtrecht op sommige onderdelen wel aangescherpt. Deze aangescherpte onderdelen hebben gevolgen voor de jachthouders. Maar waar gaat het om?

In art. 3.12 Wnb is het volgende bepaald:

'(...) Het duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren, de bestrijding van schadeveroorzakende dieren door grondgebruikers en de uitoefening van de jacht geschieden overeenkomstig het faunabeheerplan.(...)'

Het faunabeheerplan wordt vastgesteld door de faunabeheereenheid en vervolgens ter goedkeuring voorgelegd aan gedeputeerde staten. Faunabeheereenheden zijn verenigingen of stichtingen die voor hun werkgebied belast zijn met op het opstellen van de faunabeheerplannen. Het werkgebied wordt vastgesteld door Provinciale Staten van de betreffende provincie of provincies, waarbinnen het werkgebied is gelegen.

Op basis van art. 3.12 Wnb moeten er in faunabeheerplannen regels worden opgenomen over de welke wijze waarop uitvoering aan de jacht wordt gegeven. In eerste instantie was het de bedoeling van de wetgever om ook voor de bejaagbare diersoorten afschotplannen op te nemen in het faunabeheerplannen, maar vanwege een ongewenste toename van de regeldruk is (op de valreep) afgezien van het afschotplan. Afwijkend van de Flora- en faunawet is de jachthouder nu verplicht om dat wat wordt geoogst, ook te registreren bij de faunabeheereenheid (art. 3.13, eerste lid, Wnb).

Deze afschotgegevens worden vervolgens samen met de schattingen, trends en tellingen gebruikt voor het opstellen van het faunabeheerplan. Waar het faunabeheerplan in de Flora- en faunawet enkel dienst deed als basis voor het verlenen van ontheffingen door de provincies in het kader van het populatiebeheer, heeft het faunabeheerplan nu ook voor de jacht een meer prominente rol. Met deze gegevens wordt getoetst of er sprake is van een redelijke wildstand en of de jachthouder voldoet aan zijn wettelijke verplichting om de redelijke wildstand te handhaven en desnoods te verbeteren.

9. Bevoegdheidsverdeling

De achtergrond van het 'upgraden' van het faunabeheerplan is te lezen in de Memorie van toelichting bij het wetsvoorstel van de nieuwe wet. Daarin valt het volgende te lezen:

'In de Flora- en faunawet is een planmatige en gebiedsgerichte aanpak van het beheer geïntroduceerd, in de vorm van faunabeheereenheden, faunabeheerplannen en daarop gebaseerde provinciale ontheffingen. In het onderhavige wetsvoorstel wordt deze aanpak verbreed naar de vrijstelling voor schadebestrijding en het afschot in het kader van de jacht. Met een planmatige en gebiedsgerichte aanpak wordt geborgd dat alle inspanningen in het kader van schadebestrijding, beheer en jacht op elkaar worden afgestemd en ten dienste staan van het gebied waarin die inspanningen worden verricht. Daarbij is verzekerd dat recht wordt gedaan aan de specifieke omstandigheden in het betrokken gebied en aan de gevoelens en verwachtingen van de bewoners van de streek, vanuit hun betrokkenheid bij en beleefde verantwoordelijkheid voor hun directe leefomgeving en het beheer daarvan. Verbondenheid met de streek leidt ook tot weerwoord vanuit de streek ingeval van onzorgvuldig handelen.'¹¹
[onderstr.: CFvH]

De jager moet zich dus ten overstaan van zijn medeburgers verantwoorden. Niet ondenkbaar is dat dit

11. Kamerstukken II 2011/12, 33 348, nr. 3, p. 163.

tot meer discussies zal leiden. Ik licht dit als volgt toe.

Op grond van art. 3.13, tweede lid, Wnb is het voor de faunabeheereenheden verplicht om alle gegevens openbaar te maken. Aan de hand van deze openbare gegevens zal door eenieder worden beoordeeld of nog sprake is van een redelijke wildstand. Maar bij gebreke aan een omschrijving van wat onder een redelijke wildstand dient te worden verstaan, zal dit aanleiding geven tot verschillen van inzicht. Mij dunkt dat het ook onmogelijk is te beschrijven wat een redelijke wildstand in het concrete geval is. Dit is niet te vatten in een definitie en is bovenal per diersoort niet in cijfers of normen vast te leggen. Het is de vraag of het wettelijk verankeren van een toezichthoudende rol voor de burger het gewenste resultaat heeft. Met het borgen van een redelijke wildstand is iedereen gebaat; ook de jachthouder van het betreffende veld. Waar het om gaat, is dat een redelijke wildstand niet op basis van gevoelens die leven in de directe leefomgeving en streek kan worden vastgesteld. Iets wat de wetgever met de hiervoor onderstreepte opmerking in de memorie van toelichting bij de Wet natuurbescherming wel lijkt te beogen. Dit terwijl het toezicht op de naleving van de faunabeheerplannen reeds op een andere wijze in de Wet natuurbescherming is geborgd. De faunabeheereenheid moet bij het opstellen van de faunabeheereenheid de wildbeheereenheden horen over de inhoud van het vast te stellen faunabeheerplan. In art. 3.14 Wnb is de verplichting voor jachthouders opgenomen om lid te worden van een wildbeheereenheid. Deze plicht bestond onder de Flora- en faunawet niet. Wildbeheereenheden zijn verenigingen, waarvan jachthouders dus verplicht lid zijn. Overigens is het doel van een wildbeheereenheid is de uitvoering van het faunabeheerplan en het bevorderen dat een duurzaam beheer van populaties, bestrijding van schade en jacht worden uitgevoerd. De samenstelling van het bestuur van de faunabeheereenheid is in het wetgevingsproces onderwerp van discussie geweest. Vanuit de wens dat het bestuur van faunabeheereenheden evenwichtig moeten zijn samengesteld en de faunabeheerplannen niet enkel wordt vormgegeven naar de belangen van één specifieke groep, is in art. 3.12, tweede lid, Wet natuurbescherming geregeld dat in de besturen van de faunabeheereenheden ook dierenwelzijnsorganisaties zijn vertegenwoordigd. De toezichthoudende rol die de burger daarop aanvullend heeft, biedt weinig meerwaarde. Met de vertegenwoordiging van de dierenwelzijnsorganisaties in de besturen van de faunabeheereenheden is het belang van de borging van een goed faunabeheer in de directe leefomgeving van de betreffende burger voldoende gewaarborgd. Bovendien geldt dat de jachthouder op basis van de wet verplicht is om alle gegevens te verstrekken die nodig zijn voor het opstellen en uitvoeren van de ge-upgrade faunabeheerplannen.

10. Bijvoeren van in het wild levende dieren

Wat niet gewijzigd is ten opzichte van de Flora- en faunawet, maar wel in de parlementaire geschiedenis betreffende de Wet natuurbescherming duidelijker aan de orde is gesteld, is het verbod om in het wild levende dieren te voeren ter bevordering van de wildstand. Dit verbod was eerder geregeld in art. 37, tweede lid, Ffw. Art. 53, eerste lid aanhef en onder sub 1, Ffw maakte dit verbod echter onduidelijk. In die bepaling was het verboden om binnen een straal van 200 meter ten opzichte van een voerplek te jagen. Velen, waaronder ook opsporingsambtenaren, lazten in dit artikel dat het dus wel is toegestaan om te jagen op een grotere afstand dan 200 meter. In strafzaken met betrekking tot de eendenjacht – waar op grote schaal wordt gevoerd ter bevordering van de wildstand – niet het voeren het probleem was, maar dat binnen een afstand van 200 meter ten opzichte van een voerplek werd gejaagd. Herhaaldelijk is met succes aangevoerd dat onvoldoende wettig en overtuigend was bewezen dat binnen de 200 meter zou zijn gejaagd. Dit terwijl het voeren op zichzelf in die concrete gevallen strafrechtelijk verwijtbaar zou zijn geweest. Bij de behandeling van de Wet natuurbescherming is over het voeren opgemerkt, dat voeren enkel geoorloofd is om wild te lokken, zodat het wild bijvoorbeeld voor het publiek zichtbaar wordt. Het gaat dan om hoeveelheden die onvoldoende zijn om daadwerkelijk als bijvoer voor de dieren te kunnen dienen, waardoor de populatie in gunstige zin wordt beïnvloed.¹² Voor het overige blijft overeind dat het op grond van art. 3.22 Wnb verboden is om in het wild levende dieren bij te voeren.

11. Een belangwekkende verschil: *Schrappen nietigheidsbeding beperken schadebestrijding*

Een verschil ten opzichte van het oude jachtrecht is dat de regeling uit art. 65, zevende lid, 7 Ffw is geschrapt. In de Flora- en Faunawet was bepaald dat een grondgebruiker niet mocht worden beperkt in het treffen van maatregelen ter bestrijding van (mogelijke) schade aan zijn landbouwgewassen. Een afspraak die dat recht belemmerde, was nietig. Dit nietigheidsbeding is niet teruggekeerd in de Wet natuurbescherming. Hierdoor is het bijvoorbeeld voor de verpachter toegestaan, om met de pachter af te spreken dat hij in bepaalde gevallen geen gebruik zal maken van een vrijstelling voor schadebestrijding. De achtergrond hiervan is te vinden in de memorie van toelichting bij de Wet natuurbescherming:

12. Besluit natuurbescherming, Nota van toelichting, *Stb.* 2016, 383, p. 147.

(...) In vergelijking met de Flora- en faunawet bevat het onderhavige wetsvoorstel ten aanzien van de onderhavige vrijstelling voor schadebestrijding niet meer de bepaling dat elk beding dat de grondgebruiker belet gebruik te maken van zijn rechten op grond van een vrijstelling voor schadebestrijding, nietig is. Verschillende organisaties hebben kritiek geuit op dit zogenoemde nietigheidsbeding (O.m. Staatsbosbeheer en de Federatie Particulier Grondbezit). Zo zou deze bepaling het aangaan van overeenkomsten tussen terreinbeherende organisaties en agrariërs voor het beheer van natuurgebieden bemoeilijken, omdat schadebestrijding vanuit ecologische overwegingen daar niet altijd gewenst is. Daar staat tegenover dat andere organisaties vrezen dat grondgebruikers in deze gevallen niet zullen kunnen optreden tegen schade en eventuele onvoorziene schade zelf zullen moeten dragen (O.m. LTO-Nederland, de Platteland Alliantie Nederland en de Nederlandse Organisatie voor Jacht en Grondbeheer). Het is volgens het kabinet aan de grondgebruiker om in de overeenkomst tot gebruik van de grond een lagere prijs te bedingen indien hij uit hoofde van die overeenkomst in bepaalde gevallen geen gebruik zal kunnen maken van een vrijstelling voor schadebestrijding. Voorts heeft – in het geval van de pachtovereenkomst – de pachter aanspraak op een vermindering van de pachtprijs als hij ten gevolge van buitengewone omstandigheden de opbrengst van zijn bedrijf aanzienlijk minder is geweest dan bij het aangaan van de pachtovereenkomst te verwachten was (artikel 330 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek).¹³

12. Afsluiting

Aan het begin van mijn bijdrage merkte ik al op dat de jacht nog immer is toegestaan, maar dat die steeds minder vanzelfsprekend is. Daar waar het de jachthouder onder de Flora- en faunawet was toegestaan in zijn jachtveld een stukje wild te bemachtigen, moet hij over dat afschot nu verantwoording afleggen. Dat burgers moeten worden betrokken in het beheer van hun leefomgeving en daarmee ook het faunabeheer is toe te juichen. Maar of de directe bemoeienis van die burger met de jacht zo noodzakelijk en fortuinlijk is, is de vraag. De tijd zal het leren óf de burger en, zo ja, hoe intensief die burger deze rol gaat vervullen. Voorop staat dat het toezicht op de naleving en uitvoering van het faunabeheerplan voldoende is geregeld, waarbij aan de denkbare stakeholders een rol is toegedacht.

13. Kamerstukken II 2011/12, 33 348, nr. 3, p. 168.